
Punttelling

De mail van de Vogelatlas-districtscoördinator Zuid-Holland-Zuid Sander Elzerman loog er niet om. Met als aanhef 'Hallo atlastellers' spoorde Sander op 15 februari aan het aanstaande weekeinde niet te denken aan de Geelsnavelduiker in de Grevelingen, maar aan de nog eventueel te verrichten wintertelling in het geclaimde atlasblok. Zijn wervende boodschap besloot 'met veel telplezier'.

Dat van die Geelsnavelduiker schreef Sander niet met zoveel woorden. Maar omdat ik op een herkansing vlakte deze beter te zien dan drie dagen eerder, voelde ik me aangesproken. Toen had ik bij neergeselende ijzel geregisseerd door Sander Terlouw vanaf de Noord Zeedijk even door diens telescoop over de intens grijze Grevelingen naar een vogelfiguur ver weg kunnen turen. Tja, dus wel genoteerd. Een Geelsnavelduiker is het echter waard een poos langer te bekijken, nietwaar?

Omdat er op die door de SOVON-districtscoördinator geclaimde zondag geen melding van de duiker kwam, bleef mij deze maal de onrust bespaard óók ergens anders te willen/moeten zijn. Vogelaars kennen die zenuwachtige geagiteerdheid wel: de keuze tussen genieten en de (meestal zelf gekozen) plicht, tussen Pallieter en Pluizer.

Bij het doorkruisen van atlasblok 43-37-25 had ik drie boekhoudingen bij te houden, die van de Sovon-wintertellingen, die voor het atlasblokonderzoek en dan de kilometerhoktelling. Daar zou straks nog bijkomen de punttelling. De medepassagierstoel was dan ook bezaaid met kaarten, formulieren en kladjes. Iedere waargenomen vogel leidde tot kaartstudie en gegraai in de paperassen. Tijdens de ronde door het binnendijkse deel was er niet veel te noteren: wat Zwarte Kraaien, Kramsvogels en drie Buizerds. En ook een Slechtvalk vrouw, rustend op een landbouwweg en een Grote Zilverreiger, soorten waar Sovon een andere administratieve behandeling voor toepast. Omdat het richting Hollandsch Diep onrustig was, had ik het hoofd er wellicht maar half bij. Buitendijks boven de gorzen vlogen roepende ganzen en eenden, in groepjes samengebald en steeds op verschillende hoogteniveaus wendend en kerend. Het kon bijna niet anders dan dat òf een rondhangend sportvliegtuigje de oorzaak was, òf *albicilla*. Corrie van Rij die 's winters vaak dagenlang een of meer Zeearenden rond haar woning op de HogeZandse Sluis kon verwelkomen, wist aan de hand van het paniekgedrag van de ganzen wanneer een Zearend in het spel was.

Wat gehaast ging het naar de buiten het kilometerhok maar binnen de atlasblok gesitueerde HogeZandse Sluis. Daar had ik het genoeg nog net een adulte en een subadulte Zearend te zien afvliegen naar het oosten, richting mijn kilometerhok... adrenaline, ook opnieuw bij de watervogels.

De Sovon-rekenmeesters schrijven voor 'besteed precies 55 minuten aan het doorkruisen van het kilometerhok'. Om in mijn beide blokken de plek te bereiken voor de puntentellerij is een stief kwartiertje nodig. Aan die 55 minuten kom ik dus tekort. Trouwens, hoeveel minuten gaan er niet vanaf voor de boekhouding? Onderweg had ik vier teldossiers nodig, dus een gemakkelijk hanteerbaar bureaublad zou wel van pas komen. Of een lessenaartje gemonteerd op een rollator, het hulpmiddel dat wellicht toch aanstaande is. Om niet helemaal als een pakezel door het moeilijk begaanbare terrein voort te worstelen, liet ik de telescoop achter. Van dat besluit kreeg ik spijt.

Het werd weer een stop-and-go excursie: voortgaan, stoppen, terreinscan met kijker, tellen, kaartstudie, rommelen in de teldossiers en schrijven.... die Scholekster doet mee, maar die plukjes richting noordoost doorkomende Kieviten en Wulpen niet. Die middag domineerden ganzen en eenden, de soorten die bijna tachtig jaar geleden Voerman inspireerden voor zijn plaat in *Onze Grootte Rivieren*. Bij een van de verrekijkerscans een schok. Hoog in de tweelingpeppel naast het Weitje van de Koning twee forse vogelfiguren, bijna schouder aan

schouder. Hoewel circa anderhalf kilometer ver, ging het onmiskenbaar om twee Zeearenden, zeker de vogels van een half uur geleden. Tot dusver ontkwamen de door de vogels verkozen bomen aan de kaalslag die de afgelopen jaren rond het Weitje plaatsvond, twijfelloos een van de stilste plekken van de streek. Ik bedacht dat als de Provincie de fietspadplannen voor deze oeverzone al had weten door te drammen, die Zeearenden daar nu niet hadden gezeten.

Na eerst het hart te hebben opgehaald aan het schitterende tafereel van de beide Zeearenden hoog in die het open oeverlandschap dominerende bomen, rees de vraag wat te doen. Coûte que coûte wilde ik vermijden de vogels te verontrusten. Teruggaan om de Swarovski op te halen en te proberen van die halfvolwassen vogel tot een exactere leeftijdsbepaling te komen? Of doorgaan? Want het 'Veldformulier Wintervogels' liet zien dat ze royaal binnen het kilometerhok zaten. En, nota bene, ook binnen de cirkels van de puntentelling. Om die twee Zeearenden mee te nemen in de 2 x 5 minutentelling zou wel gekleed staan en het begrip 'gouden grid' luister bijzetten. Maar dan moest ik zonder ze te verstoren een paar honderd meter verder zien te komen, op de plek waar de wijze functionarissen van Sovon de rode stip deponeerden. Op het tijdstip van aankomst ter plekke zou ik dan die 5 minutentelling laten ingaan. Want dat doet iedere tuinvogelteller toch ook? Wachten tot gemeten naar de lokale maatstaven een 'leuke' soort arriveert en dan met die als binnenkomstje aanvangen met de halfuurtelling.

Ten overstaan van ganzen, eenden en de ver weg rustende Zeearenden schuifelde het volgende halfuur over de HogeZandsche Gorzen een volledig gekromd schepsel, gelijk de klokkenluider van de Notre Dame. Tijdens dat tochtje realiseerde ik mij dat er een tijd was dat zo'n exercitie me gemakkelijker en charmanter afging. Maar het lukte. De vijf minuten van Sovon gingen in om 14.25 uur. Als eerste kwam het duo in die hoge boom bij het Weitje op het veldformulier te staan. Overigens, nog steeds redelijk op afstand.

Weer twijfels wat nu te doen. Ik was al ruimschoots over die 55 minuten heen en er was nog een half blok te onderzoeken, juist het deel met kans op Houtsnippen en op het Weitje wellicht ook een Bokje, soorten waarvan Sander Elzerman had aangedrongen er attent op te zijn. Begrijpelijk want het zijn typische 'wandelsoorten', die daarom bij krap toegemeten tijd erbij inschieten. Maar het ongemoeid laten van de Zeearenden gaf de doorslag en ik keerde om. De oostelijke helft van 43-37-25 kwam nog wel eens, althans indien er geen Zeearenden zouden bivakkeren. Terug op de HogeZandsche Sluis rustten ze nog steeds in hun hoge boom en smaakte ik het genoeg ze door de scoop te kunnen beloeren.

Volmaakte tevredenheid bestaat niet of is weer spoedig over, werd mij bij thuiskomst in Maasdam opnieuw ingewreven. www.waarneming.nl meldde dat de Geelsnavelduiker toch weer ontdekt was, voor het haventje van Bommenede. Enfin, daarmee kon ik leven, temeer omdat er wat tegenoverstond. Maar de triomf van het invoeren van de atlasblok- en kilometerhoktellingen lukte niet. Natuurlijk deed ik iets fout, maar het was een anticlimax. Eerder offerde Martin Benard er een avond voor op om mij de kneepjes van het invoeren van op de Atlassite van bloktellingen bij te brengen. Er zal een vervolgcursus moeten komen, want ik zie nog niet gebeuren dat Sovon een secretaresse ter beschikking zal stellen, eentje in plaats van die lessenaar-rollator in het veld en voor achter de PC.